

Monument in oude staat teruggebracht

Dit jaar kon de herdenking van Martien Derks plaatsvinden bij een monument dat er weer uitzag zoals het in 1942 werd geplaatst. Martien behoorde tot de 1e Sectie infanterie van 1-I-8.RI en sneuvelde als dienstplichtig soldaat in de eerste oorlogsdagen, aan de Grebbelinie.

Pas later is door verslagen van zijn strijdmakers, die op internet zijn terug te lezen, duidelijk geworden dat hij slachtoffer werd van een Duitse oorlogsmisdaad.

Nadat hij samen met een aantal strijdmakers in de middag van de 12e mei 1940 krijgsgevangen was gemaakt, moesten zij hun tunieken uittrekken en zich met de handen omhoog opstellen op straat. Zij kregen de opdracht om in de richting van Wageningen te lopen.

Toen zij op de straatweg stonden werd op de groep die bestond uit ongeveer veertig man gevuld vanaf de berg waardoor tien van hen, waaronder Martien, zijn gesneuveld. De gesneuvelden werden door hun medegevangenen in de aflopende berm van de straatweg gelegd. Op deze plaats werden zij op 16 Mei 1940 gevonden. Ze werden nog dezelfde dag begraven in het 2e Hollandse graf op de Grebbeberg. Martien lag tot juni 1942 begraven als onbekende militair, is toen geïdentificeerd en op 2 juni 1942 begraven in een benoemd graf.

Het monument in Alphen stond eerst langs de Kerkdijk, maar is later verplaatst naar het plantsoen bij de kerk. Cor de Jong verzorgde voor ons het schilderwerk, zodat de tekst weer goed leesbaar is.

Op de foto het graf van Martien Derks op de Grebbeberg in Rhenen.

Brand (4)

Rond 1850 zijn er herhaaldelijk berichten over branden in ons land, waarbij het halve dorp in vlammen opgaat! In het boek met bekendmakingen van de burgemeester vinden we in 1833 al een bericht dat er "eene Collecte langs de huizen zal plaatshebben" in verband met een turfbrand op 11 en 12 juni in Groningen. Onderstaand krantenbericht vermeldt een dergelijke grootschalige brand dichterbij nl. in 1852 in Herwijnen.

*** Zalt-Bommel, 26 April.** Het is een droevig tafereel de mare te schetsen, welke de dorpen Herwijnen en Orthen, op den 23 dezer, troffen. De tooneelen van jammer en armoede, schade en ongeluk zijn ondenkbaar. Door eene alles verterende vlam, die bij zekeren van *Arendonk*, door het bakken van brood ontstaan was, werden, aangevuurd door eenen fellen Oostenwind bij eene groote droogte, in minder dan 1 uur tijds, 17 woningen, door 24 huisgezinnen bewoond, in de asch gelegd. Niets noemenswaardigs is daarbij van het huisraad aan die alles vernielende vlam onttrokken; terwijl daarenboven meer dan 1 last tarwe, voor eene waarde van ruim f 200 aan oliezaad en 34 stuks vee, zoo paarden en koeijen, als kalveren, schapen en varkens door den brand vernield zijn: zelfs een hond, aan de ketting liggende, kwam daarbij mede om.

Ook in Alphen zal dit vaker aan de hand geweest zijn. We vinden een vermelding daarover in de besluiten van de gemeenteraad van 1855. Daarbij wordt melding gemaakt van een brand op 16 en 17 september en volgende dagen. Uit de stukken valt op te maken dat de brandhaard op de Kerkdijk bij het Peperstraatje was. Genoemd worden de huizen, schuren, hooibergen en verdere panden van Hendr. Mollenberg, Christ Mollenberg, Jan Mattheus Hol en G.J.A. Offermans.

De brandweer uit Dreumel komt met 26 manschappen te hulp en voor voedingsmiddelen moet de gemeente ("na met onderling genoeg bewerkte korting") toch nog f 83,50 neertellen.

Gelukkig is er nog een overschot voor het dorp Alphen van vorige jaren waaruit "de gemelde kosten zeer goed kunnen worden gevonden".

Kerkje te koop

De kerken zijn volop in het nieuws omdat ze veel leeg staan. Het Nederlands Hervormde kerkje in de Schoolstraat wordt daarom ook te koop aangeboden. De katholieke kerk is in 1609 in de handen van de hervormden overgegaan. De katholieken weken uit voor hun erediensten naar Teeffelen aan de overkant van de Maas. Deze kerk was voor het kleine aantal hervormden natuurlijk veel te groot. Daarom ging ook de koster er in wonen. Hij gaf er aan kinderen onderwijs. Een groot deel van de kerk werd ook gebruikt voor opslag van allerlei materiaal en het was een plaats waar mensen elkaar troffen.

In 1800 werd de kerk door de katholieken teruggekocht. Er waren toen zo'n 500 katholieken en maar 50 hervormden. Daarna is de hervormde kerk in de Schoolstraat gebouwd. In het archief van de Hervormde gemeente is een afschrift van het Koninklijk besluit d.d. 1 mei 1818 te vinden waarin staat dat door koning Willem I een subsidie wordt verleend voor het bouwen van deze kerk. In de gevel is een steen te vinden waaruit blijkt dat er in 1855 een herstelling is uitgevoerd, misschien als gevolg van watersnoodschade.

Veel mensen die in Alphen wonen hebben dit kerkje van binnen zelden of nooit gezien.

Er is een zaaltje van ongeveer 7 bij 13 meter, daarvoor is een portaal met nevenruimtes. Boven dit portaal ligt het zangkoor met een orgelbalkon. De gevel van de ingang heeft de vorm van een afgetopte klokgevel. Waarschijnlijk heeft er vroeger een houten kroonlijst omheen gezeten. Ook om de deuren zit een lijst van cement in plaats van hout.

Op het dak staat een zeshoekig torentje met daarop een bol, een gestileerd boommotief en een windhaan.

Zoekplaatje Op het hek

Een ouder prentje weer deze keer.
Zes jongedames en een jongeman op de voorgrond. Wij zijn heel benieuwd wie hier iemand in herkend.

Oplossing zoekplaatje schoolvoetbal

Johan van Wichen herkende zichzelf als aanvoerder die de beker in ontvangst nam. Verder werden op deze foto gezien (van links naar rechts) André Strik en daarachter Frans van Wichen, rechts van Johan: Antoon Last en Mari Lagarde; achter de hand met de beker: Theo Hol; rechts van de man die de beker uitreikt: Maarten van Geffen en Hans van de Wert; op de voorgrond lezend: Mari Steffek met over zijn schouder kijkend Hans Derks. Hartelijk dank voor deze oplossing.

Stichting Werkgroep Historisch Alphen aan de Maas

p/a Greffelingsestraat 23
6626 AN ALPHEN (Gld)

Elke donderdagavond in de Edohof
van 20.00 tot 22.00 uur

RegioBank NL45RBRB0918497752
KvK nr. 11069033

Ben van Dijk	tel. 56 1942
Adrie van Hoogstraten	tel. 56 2425
Johan de Jong	tel. 56 1557
Jan van der Voort	tel. 56 1632

email: wham@alphenaandemaas.com
www.alphenaandemaas.com